

13/9-33

Kauppasopimuskomitea
Antaan eri mappi
niitä papereita varten

V a l t i o n e u v o s t o l l e

Julkisuudessa on monia kertoja kiinnitetty huomiota siihen tukaleen asemaan, mihin maamme ikkunalasiteollisuus on joutunut lokakuussa v. 1931 voimaan astuneen Estin ja Suomen välisen kauppasopimuksen perusteella. Myöskin maamme kahden ikkunalasitehtaan työväestöt jo aikoinaan kääntyivät Tasavallan

Presidentin, Valtioneuvoston ja Eduskunnan puoleen pyynnöllä, ettei mainittua sopimusta ratifioitaisi. Tämä vetoomuksemme ei kuitenkaan johtanut mihinkään tuloksiin. Kun mainitun sopimuksen tuhoisuus ja heti sen voimaantultua kävi esim. allekirjoittaneiden työläisten kannalta katsoen erinomaisen raskaaksi, käännyimme toukokuussa v. 1932 maan hallituksen puoleen pyynnöllä, että se ryhtyisi toimenpiteisiin mainitun Suomen ja Eestin välisen kauppasopimuksen tarkistamiseksi ainakin siltä osalta, joka koskee ikkunalasia. Kun kaikki nämä vetoomuksemme eivät ole johtaneet tuloksiin, vaan maamme ikkunalasteollisuuden asema on entisestään huonontunut ja sen mukana tämän teollisuuden palveluksessa olevan työväestön toimeentulo on entistä enemmän vaikeutunut, olemme vielä kerran pakoitettuja kääntymään valtiovallan ja sen edustajien puoleen pyynnöllä ja vetoomuksella, että pikaisesti ryhdyttäisiin toimenpiteisiin maamme ikkunalasteollisuutta ja sen palveluksessa olevaa työväestöä kohdanneen ilmeisen vääryyden korjaamiseksi. Anomuksemme tueksi saamme esittää seuraavaa:

Maamme lasiteollisuus ja sen mukana myöskin ikkunalasteollisuus on eräs maamme kaikkein vanhimpia teollisuuksia, jolla on takanaan varsin kunniakas kehitys. Suomalaisilla lasiteollisuuden tuotteilla on hyvä maine ulkomailla aina kaukaista Etelä-Amerikkaa myöten. Mitä ikkunalasteollisuuteen tulee, niin voidaan sanoa, että sen jälkeen kuin Lahden Lasitehtaassa otettiin käyttöön koneellinen valmistusmenetelmä, niin ikkunalasin suhteen vilkkaimpanakin rakennuskautena tullaan toimeen kotimaisella tuotannolla eräitä erikoislajeja lukuunottamatta.

Taloudellisen lamakauden johdosta keskeytyneet rakennustoiminta aiheutti jo sellaisenaan huomattavan menekki vähennyksen ikkunalasi markkinoilla. Mainittakoon vain, että ikkunalasin kulutus maassamme oli v. 1927 n. 150,000 laatikkoo, mutta v. 1930 vain n. 80,000 laatikkoo ja tästä lähtien on menekki edelleen laskenut, tehden viime vuonna n. 70,000 laatikkoo. Mutta kun edellämäinittu kauppasopimus astui v. 1931 voimaan, niin voidaan sanoa, että ikkunalasteollisuuttamme kohtasi täydellistä tuhoa uhkaava hahla. Mainitun kauppasopimuksen mukaan on Eestillä oikeus tuoda maahanme tullivapaasti alle 3,8 millimetrin paksuista (tavallista ikkunalasia) vuosittain 1,5 milj. kiloa, joka laatikoiksi muutettuna mer-

kitsee n. 25,000 laatikkos ja mainittua mittaa paksumpaa lasia rajattomat määrät. Käytännössä merkitsee tämä sitä, että tämän sopimuksen perusteella Eesti saa tullivapaasti maahan tuoda n. 50 % maamme nykyisestä vuotuisesta ikkunalasitarpeesta.

On sanomattakin selvää, että tällainen asiantila tekee nopeasti lopun maamme ikkunalasteollisuudesta. Tosin onnistuivat maamme ikkunalastehtaat saamaan Estin ikkunalastehtaan kanssa sellaisen yksityisluontoisen sopimuksen aikaan, jonka mukaan Estin tehdas tyytyi tuomaan maahan vain 20 % sen vuotuisesta tarpeesta. Tämä sopimus, joka tavallaan lievensi kauppasopimuksen luomaa tuhoisaa tilannetta, solmittiin kahdeksi vuodeksi, mutta se menee umpeen nyt lokakuun 1 p:nä eikä meidän tiedossamme ole mitään toiveita siitä, että tätä yksityisluontoista sopimusta tul-taisiin jatkamaan.

Tilanne on jo tällökin hetkellä hyvin huolestuttava ja tulevaisuus näyttää sitäkin synkemmältä. Tukalan asemamme perheineen ymmärtää jokainen varsin hyvin, kun mainitsemme, että esim. Lahden Lasitehdas viime vuonna joutui seisomaan n. 6 kuukautta, ja tänä vuonna tulee seisonta kestävänsä saman verran. Mutta mikäli Eesti ryhtyy tuomaan maahan tullivapaasti koko kauppasopimuksen edellyttämän määrän, niin siitä ei ole seurauksena vain entistä pitempi seisonta-aika, vaan koko ikkunalasteollisuutemme tuho ja meidän elinkeinomme loppuminen. Osoitukseksi siitä, mihin ah-dinkotilaan teollisuutemme jo nyt on joutunut, on mainittava, että Lahden ikkunalastehtaasta tämän vuoden heinäkuun alussa erotettiin 150 työstä, joista useimmat perheellisiä, ja jäljelläolevienkin tulevaisuus on mitä vakavimmin uhattu.

Tämä vakava tilanne ja synkkä tulevaisuuden kuva silmiemme edessä pakottaa ja vaatii meidät vielä kerran kääntymään valtiiovallan edustajien puoleen. Ei ole kysymys suinkaan siitä, että me vaatisimme Suomen ikkunalasteollisuudelle ja itsellemme jotakin erikoista suojaa tai erikoisetuja. Mutta me vaadimme oikeudenmukaista kohtelua ja sitä, että meillä olisi samanlaiset oikeudet Eestiin nähden kuin sikäläisellä ikkunalasteollisuudella on Suomeen nähden. Pyydämme huomauttaa, että maamme ikkunalasteollisuuden taholta on jo aikaisemmin esitetty, että tullisuhteet olisi järjestettävä niin, että Suomi saisi puolestaan viedä ikkuna-

lasia Eestiin. Eestissä on kuitenkin ikkunalasin tulli noin kolme kertaa suurempi kuin meillä ja lisäksi on Eestillä oikeus miltei rajattomaan tullivapaaseen tuontiin maahamme tällä hetkellä.

Edellisestä luulisi jo selviävän, minkälaiseen oikeudet- tomaan asemaan Suomen ikkunalasteollisuus on joutunut ja minkä ko- van kohtalon alaiseksi sen palveluksessa oleva työväestö, jonka jä- senistä suurin osa on tässä ammatissa harmaantunut, on joutunut. Tasavaltamme hallitusmuodon 6 §:ssä lausutaan m.m.: "Kansalaisten työvoima on valtakunnan erikoisessa suojeluksessa". Tämä määräys ei voi koskea ainoastaan sitä, että työvoimaa suojellaan tapatur- milta, vaan myöskin ja ennenkaikkea sitä, että tämän työvoiman markkinoita ja työmahdollisuuksia on suojeltava.

Sitä vääryyttä, joka on maamme ikkunalasteollisuutta ja sen työväestöä kohdannut, on puolustettu m.m. sillä, että puheena- olevassa kauppasopimuksessa on muka Suomelle toiselta puolen myön- netty eräitä etuisuuksia m.m. entistä parempi mahdollisuus viedä Viroon talouslasia. On jo sellaisenaan leimattava epäoikeudenmu- kaiseksi se, että jonkun toisen elinkeinohaaran kustannuksella py- ritään toiselle saamaan etuisuuksia. Mutta kauppasopimuksen meille muka tarjoamat edut ovat todellisuudessa olemassa ainoastaan pape- rilla. Mikäli olemme saaneet tietää, ei viime aikoina n.s. ta- louslasia ole voitu viedä Viroon sen johdosta, ettei tällaiseen tuontiin siellä ole myönnetty valuuttaa eikä talletilupaa ja jo viedyt määrät lojuvat edellismainitusta syystä Tallinan varastosuo- jissa.

Käsityksemme mukaan on Suomella kaikki mahdollisuudet kauppasopimuksen tarkistamiseen. Kaikkeen edelläolevaan viitaten saamme kunnioittaen anoa, että Suomen ja Eestin välillä v. 1931 solmittu kauppasopimus ainakin ikkunalasteollisuuden kohdalta tarkistettaisiin, tai mikäli tähän ei olisi mahdollisuutta, niin silloin olisi turvauduttava lähimmäiseen keinoon s.o. kauppasopi- muksen irtisanomiseen.

Helsingissä, syyskuun 13 p:nä 1933.

Lahden ja Skinnarvikin lasitehtaitten

työväestöjen valtuuttamina:

.....
.....
.....
.....